

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Інтелектуальних вимірювальних систем та інженерії якості (№ 303)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК 2

Д.М. Крицький

« 31 » серпня 2023 р.

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 16 Хімічна та біоінженерія, 17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації, 19 Архітектура та будівництво

Спеціальність: 101 Екологія, 103 Науки про Землю, 113 Прикладна математика, 121 Інженерія програмного забезпечення, 122 Комп'ютерні науки, 123 Комп'ютерна інженерія, 124 Системний аналіз, 125 Кібербезпека та захист інформації, 163 Біомедична інженерія, 172 Електронні комунікації та радіотехніка, 173 Авіоніка, 174 Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка, 175 Інформаційно-вимірювальні технології, 193 Геодезія та землеустрій

Освітня програма: усі освітні програми за відповідними спеціальностями

Рівень вищої освіти: *другий (магістерський)*

Силабус введено в дію з 01.09.2023 року

Харків – 2023 р.

Розробник: Бондаренко Г.Г., ст. викладач
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри
Інтелектуальних вимірювальних систем та інженерії якості (№ 303)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 24» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри К.Т.Н.
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

В.П. Сіроклин
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1

Обсяг дисципліни: 5 кредитів ЄКТС/ 150 годин, у тому числі

аудиторних – 48 год., самостійної роботи здобувачів – 102 год.

Форма здобуття освіти – *денна*

Дисципліна *вибіркова*

Види навчальної діяльності – *лекції - 24, практичні заняття – 24, лабораторні роботи - 0.*

Види контролю – *модульний контроль, іспит*

Мова викладання – *українська*

Пререквізити – *Соціальні аспекти управління якістю є базовою дисципліною першого семестру, попередньої підготовки не потребує.*

Кореквізити – *вміння визначати зацікавлені сторони, а також знання вимог міжнародних стандартів використовують у таких дисциплінах: Інтегровані системи управління якістю, Менеджмент якості та елементи систем управління якістю й при виконанні випускової роботи магістра.*

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: *вміння визначати зацікавлені сторони, а також знання вимог міжнародних стандартів використовують у таких дисциплінах: Інтегровані системи управління якістю, Менеджмент якості та елементи систем управління якістю й при виконанні випускової роботи магістра.*

Завдання: *придбання студентами необхідних знань та вмінь в сфері соціальної відповідальності організації відносно основних тем соціальної відповідальності організації: організаційне управління; права людини; трудові практики; навколишнє середовище; сумлінні ділові практики; проблеми, пов'язані із споживачами; участь в житті спільноти та їх розвиток; формування навичок розробляти актуалізовані документи щодо інтеграції соціальної відповідальності в організації.*

Компетентності, які набуваються:

Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності, аудиторів органів сертифікації).

Здатність керувати проектами, організовувати командну роботу, проявляти ініціативу з удосконалення діяльності.

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Здатність розробляти плани і проекти для забезпечення досягнення поставленої певної мети з урахуванням всіх аспектів вирішуваної проблеми.

Готовність до прийняття організаційно-керівних рішень в умовах різних думок та оцінки наслідків прийнятих рішень.

Очікувані результати навчання:

Уміння розробляти регламентуючі та нормативні документи з управління якістю і метрологічного забезпечення виробництва продукції та надання послуг, і контролювати їхню відповідності вимогам законодавчих і нормативних актів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Розуміння та визнання соціальної відповідальності.

Тема 1.

- *Форма занять: лекції, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Тема практичних занять: Терміни та визначення понять стосовно соціальної відповідальності організацій, принципів соціальної відповідальності, взаємодії з зацікавленими сторонами. Характеристики соціальної відповідальності.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 годин.*
- *Обсяг самостійної роботи: 10 години.*
- *Питання до самостійного вивчення: опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): ПК.*

Вступ до дисципліни. Сфера застосування стандартів соціальної відповідальності. Терміни та визначення понять стосовно соціальної відповідальності організацій, принципів соціальної відповідальності, взаємодії з зацікавленими сторонами. Характеристики соціальної відповідальності. Принципи соціальної відповідальності.

Тема 2.

- *Форма занять: лекції, практичні заняття, самостійна робота.*
- *Тема практичних занять: Виявлення зацікавлених сторін і взаємодія з ними.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 годин.*
- *Обсяг самостійної роботи: 10 годин.*

- *Питання до самостійного вивчення: опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): ПК*

Виявлення зацікавлених сторін і взаємодія з ними. Загальний огляд організаційного управління. Організаційне управління і соціальна відповідальність.

Модульний контроль 1.

Змістовний модуль 2. Настанова за основними темами соціальної відповідальності.

Тема 3.

- *Форма занять: лекції, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Тема практичного заняття: Загальний огляд прав людини. Права людини і соціальна відповідальність.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 годин.*

- *Обсяг самостійної роботи: 10 годин.*

- *Питання до самостійного вивчення: опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): ПК*

Загальний огляд прав людини. Організації і права людини. Права людини і соціальна відповідальність: Належна передбачливість. Ситуації, зв'язані з ризиком для прав людини. Уникнення співучасті. Задоволення скарг. Дискримінація і уразливі групи. Цивільні і політичні права. Економічні, соціальні і культурні права. Основні принципи і права у сфері праці.

Тема 4.

- *Форма занять: лекції, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*

- *Обсяг самостійної роботи: 10 годин.*

- *Питання до самостійного вивчення: опрацювання лекційного матеріалу.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): ПК*

Огляд трудових практик. Організації і трудові практики. Трудові практики і соціальна відповідальність. Наймання і трудові стосунки. Умови праці і соціальний захист. Соціальний діалог. Охорона праці і безпека на робочому місці. Розвиток людського потенціалу і навчання на робочому місці.

Тема 5.

- *Форма занять: лекції, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Обсяг самостійної роботи: 10 годин.*
- *Питання до самостійного вивчення: опрацювання лекційного матеріалу.*

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): ПК

Огляд теми навколишнє середовище. Організації і навколишнє середовище. Навколишнє середовище і соціальна відповідальність. Запобігання забрудненню. Стійке ресурсовикористання. Пом'якшення зміни клімату і адаптація до нього. Захист довкілля і біорізноманітності і відновлення природних місцепроживань.

Тема 6.

- *Форма занять: лекції, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Обсяг самостійної роботи: 10 годин.*
- *Питання до самостійного вивчення: опрацювання лекційного матеріалу.*

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): ПК

Огляд добросовісних ділових практик. Організації і добросовісні ділові практики. Добросовісні ділові практики і соціальна відповідальність. Протидія корупції. Відповідальне залучення до політики. Добросовісна конкуренція.

Тема 7.

- *Форма занять: лекції, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Обсяг самостійної роботи: 10 годин.*
- *Питання до самостійного вивчення: опрацювання лекційного матеріалу.*

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): ПК

Огляд проблем, пов'язаних із споживачами. Організації і проблеми, пов'язані із споживачами. Проблеми, пов'язані із споживачами і соціальна відповідальність. Добросовісні практики маркетингу і неупередженої подачі інформації, заснованої на фактах. Захист здоров'я і безпеки споживачів. Стійкий вжиток. Обслуговування і підтримка споживачів і дозвіл претензій і суперечок. Захист даних і забезпечення конфіденційності споживачів. Доступ до послуг першої необхідності. Освіта і обізнаність.

Тема 8.

- *Форма занять: лекції, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Обсяг самостійної роботи: 10 годин.*
- *Питання до самостійного вивчення: опрацювання лекційного матеріалу.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): ПК*

Огляд участі в житті спільноти і їх розвитку. Участь в житті спільноти. Освіта і культура. Створення зайнятості і розвиток навиків. Розвиток технологій і доступ до них. Створення добробуту і доходу. Здоров'я. Соціальні інвестиції.

Модульний контроль 2.

Змістовний модуль 3. Настанова щодо інтеграції соціальної відповідальності.

Тема 9.

- *Форма занять: лекції, практичне заняття, самостійна робота.*
- Тема практичного заняття: Практики щодо інтеграції соціальної відповідальності.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин.*
- *Обсяг самостійної роботи: 10 годин.*
- *Питання до самостійного вивчення: опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до лабораторних робіт.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): ПК*

Загальні положення. Відношення характеристик організації до соціальної відповідальності. Розуміння соціальної відповідальності організації. Практики для інтеграції соціальної відповідальності повсюдно в організації.

Тема 10.

- *Форма занять: лекції, практичне заняття, самостійна робота.*
- Тема практичного заняття: Аналіз і вдосконалення діяльності і практики організації, що відносяться до соціальної відповідальності.*
- Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин.*
- *Обсяг самостійної роботи: 12 годин.*
- *Питання до самостійного вивчення: опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): ПК*

Обмін інформацією про соціальну відповідальність. Підвищення довіри до організації відносно соціальної відповідальності. Аналіз і вдосконалення діяльності і практики організації, що відносяться до соціальної відповідальності. Добровільні ініціативи в області соціальної відповідальності.

Модульний контроль 3.

4. Індивідуальні завдання

Відповідно до вимог вивчення дисципліни індивідуальні завдання передбачають самостійну роботу у вигляді підготовки тез доповідей на студентську конференцію.

5. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, консультації за розкладом кафедри та індивідуальні (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою, (методичні посібники).

6. Методи контролю

Оцінювання знань та умінь студентів здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які передбачають поточний, модульний та семестровий види контролю.

7. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання та захист практичних робіт	0...5	2	0...10
Модульний контроль	0...10	10	0...10
Змістовний модуль 2			
Виконання та захист практичних робіт	0...5	8	0...40
Модульний контроль	0...10	10	0...10
Змістовний модуль 3			
Виконання та захист практичних робіт	0...5	2	0...10
Модульний контроль	0...1	10	0...10
Індивідуальне завдання	0...10	1	0...10
Всього за семестр			0...100

Білет для іспиту складається з 2 теоретичних питань та практичного завдання. Максимальна кількість балів за теоретичне питання дорівнює 30 балів, за розв'язання практичного завдання – 40 балів.

Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Відпрацювати всі практичні заняття. Вміти визначати зацікавлені сторони й встановлювати вимоги щодо соціальної відповідальності організації відносно основних тем соціальної відповідальності організації. Знати терміни та визначення понять стосовно соціальної відповідальності організацій, принципи соціальної відповідальності, основні теми соціальної відповідальності організації.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи з обґрунтуванням, рішень та заходів, які запропоновано у роботах. Вміти визначати зацікавлені сторони й встановлювати вимоги щодо соціальної відповідальності організації відносно основних тем соціальної відповідальності організації. Знати терміни та визначення понять стосовно соціальної відповідальності організацій, принципи соціальної відповідальності, характеристики соціальної відповідальності, основні теми соціальної відповідальності організації. Розробляти актуалізовані документи щодо інтеграції соціальної відповідальності в організації.

Відмінно (90-100). Досконало знати основний та додатковий матеріал. Знати усі теми. Орієнтуватися у підручниках та посібниках. Оцінювати процес взаємодії з зацікавленими сторонами. Аналізувати і пропонувати вдосконалення діяльності і практики організації, що відносяться до соціальної відповідальності. Розробляти актуалізовані документи щодо інтеграції соціальної відповідальності в організації. Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно».

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

8. Політика навчального курсу

У разі невиконання навчального плану (відсутності на лекціях, практичних чи лабораторних роботах) студент зобов'язаний опрацювати матеріал лекцій, практичних робіт через підручники та методичну літературу. Контроль якості опрацювання здійснюється через написання рефератів або виконання додаткових завдань у терміни, передбачені консультаціями викладача та у передсесійний період.

9. Методичне забезпечення

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=BookList&lang=ukr&caller_mode=KNMZ&disciplinesearch=yes&combiningAND=1&theme_cond=all_theme&is_ttp=0&knmz_doctype_list=0&qualificationlevel_list=0&search_fld=&discipline_list=0&department_list=16&knowledgearea_list=0&speciality_knmz_list=0&syllabus_list=0&responsibility_fld=&action=subscribe&list_id=1&email=

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням сайті кафедри за посиланням: <https://k303.khai.edu/>.

Сторінка дисципліни в системі «Ментор»:

<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=2950>

10. Рекомендована література

Базова:

1. Соціальні аспекти в управлінні якістю [Текст] : навч. посіб. / Г. Г. Бондаренко, М. В. Глебова, В. П. Сіроклин, Н. В. Чернобай. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2016. – 44 с.
2. ДСТУ ISO 26000:2019 Настанови щодо соціальної відповідальності К.: ДП «УкрНДНЦ», 2019. - 134 с.
3. Конституція України № 254к/96-ВР від 21.02.2019.
4. Кодекс законів про працю України № 322-08 від 11.10.2018.
5. ДСТУ ISO 9000:2015 (ISO 9000:2015, IDT) Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів К.: Держспоживстандарт України, 2015. - 51 с.
6. ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT) Системи управління якістю. Вимоги К.: Держспоживстандарт України, 2015. - 32 с.
7. ДСТУ ISO 9004:2018 (ISO 9018:2009, IDT) Управління якістю. Якість організації. Настанови щодо досягнення сталого успіху К.: ДП «УкрНДНЦ», 2018. - 50 с.

8 AA1000 SES-2018 (Stakeholders Engagement Standard)
https://www.accountability.org/static/3ff15429033873cdc775212ca63572fb/aa1000as_v3_final.pdf.

Допоміжна:

1. Менеджмент якості та елементи системи управління якістю [Текст] : навч. посіб. / Г. Г. Бондаренко, М. В. Глєбова, В. П. Сіроклин, Н. В. Чернобай. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2016. – 90 с.
2. Управління якістю : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей / Безродна С. М. – Чернівці: ПВКФ «Технодрук», 2017. – 174 с
3. Закон України Про охорону праці 2694-XII 19.08.2022
4. Закон України Про оцінку впливу на довкілля 2059-VIII 13.05.2022
5. Декларація МОП основних принципів та прав у світі праці 1998 р.
6. Рекомендація МОП про трудові правовідносини 2006 р.
7. Загальна декларація прав людини ООН, 1948 р.
8. Менеджмент якості в будівництві та виробничі організаційні системи: підручник / під редакцією Олександра Лівінського – К: Центр навчальної літератури, 2018.- 230 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Інформаційний портал кафедри 303: <https://k303.khai.edu/>
2. <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
4. <https://ukrstandart.net/poleznaya/list-standart>
5. <https://www.iso.org/home.html>
6. https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=79941